

Asia: VN/34466/2023

Lausuntopyyntö itäisen Suomen tuulivoimarakentaisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Fortum Oyj kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Työ- ja elinkeinoministeriön ja Puolustusministeriön tekemään loppuraporttiin itäisen Suomen tuulivoimarakentamisesta. Haluamme kiinnittää erityistä huomiota seuraavaan:

Ensinnä haluamme kiittää Työ- ja elinkeinoministeriötä sekä erityisesti Puolustusministeriötä ja Puolustusvoimia positiivisesta suhtautumisesta maatuulivoiman kehitystyöhön itäisessä Suomessa. Tuulivoiman lisärakentaminen aiheuttaisi eittämättä lisääntyvää painetta muuttaa nykyistä toimintatapaa aluevalvonnassa. Arvostamme Puolustusvoimien otetta ryhtyä selvittämään uusia mahdollisuuksia toimintatavoissaan. Myös Fortum haluaa korostaa maanpuolustuksen ja aluevalvonnan tärkeyttä. Energiahuolto ja sen varmistaminen on osa yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta.

Tuulivoiman rakentaminen itäiseen Suomeen on tärkeää erityisesti seuraavista syistä: Maanosan tuulipotentiaali on tärkeä hyödyntää koska se lisää Suomen mahdollisuuksia tarjota uutta uusiutuvaa sähköä teollisuudelle ja muulle yhteiskunnalle kilpailukykyiseen hintaan. Kasvava teollisuus tuo Suomelle vaurautta vero- ja vientitulojen kautta, jotka parantavat yhteiskunnan mahdollisuuksia ylläpitää hyvinvointipalveluja. Tuuliolosuhteet itäisessä Suomessa täydentävät nykyisin länteen keskittynyttä tuulivoiman tuotantoa. Tuulen osittainen eriaikaisuus länsi-Suomen kanssa osaltaan hieman tasaa tuulivoimantuotannosta aiheutuvia tuotantopiikkejä, mikä hieman tasaa myös sähkön pörssihintaa. Kuten muuallakin Suomessa, tuulivoima toisi jonkin verran lisää toimeliaisuutta itäiseen Suomeen. Voimalaitosten rakennusaikana työmaan tarvitsemat palvelut työllistää merkittävästi paikallista työvoimaa. Laitoksen käyttöaikana työllistävä vaikutus on pienempi, mutta sijaintikunnat nauttivat silloin voimalaitoksen maksamasta kiinteistöverosta, joka kunnittain katsoen voi olla varsin merkittävä tulonlähde. Tuulivoiman paikallisen hyväksyttävyyden takaamiseksi onkin tärkeää, että sijaintikunnan kiinteistöverot jatkossakin tulevat kunnan käyttöön nykyisen tasoisena.

Fortum haluaa painottaa, että aikanaan perittävä kompensatiomaksu on kohdistettava ainoastaan itäiseen Suomeen rakennettavaan uuteen tuulivoimaan, joka aiheuttaisi muutostarpeen aluevalvontajärjestelmissä. On tärkeää, että Suomessa tuulivoimalle soveltuvimmat ja sitä kautta kilpailukykyisimmät alueet ensin otetaan käyttöön. Tämä takaa yleisellä tasolla kilpailukykyisen sähkön tarjoamista teollisuuden käyttöön, mikä edistää kasvua. Mikäli kompensatiomaksu perittäisiin kaikesta uudesta tuulivoimasta, heikennettäisiin koko Suomen kilpailukykyä sähkön hinnan kallistumisen johdosta. Tämä hidastaisi puhdasta siirtymää, mitä ei voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Valtion kompensatiomaksuilla saamalla tulolla on Fortumin näkemyksen mukaan rahoitettava Puolustusvoimien aluevalvontajärjestelmien muuttaminen siten, että niiden kyky säilyy samantasoisena kuin nykyisin. Uusien laitteiden ja teknologisen kehityksen mahdollistama parempi erottelukyky ja aluevalvonnan laadun kohoaminen on rahoitettava valtion muista verovarosta kuten nykyisin. Kompensatiomaksuilla ei tule myöskään rahoittaa elinkaarensa lopussa olevien valvontajärjestelmien uusimista. Luonnollisesti valvontajärjestelmien elinkaari tulee ottaa huomioon, mutta tällaisessa tilanteessa kompensatiomaksuilla tulee voida rahoittaa vain osa laitteiston uusimiskustannuksista.

Perittävän kompensatiomaksun tasosta on jatkettava keskusteluja ministeriöiden ja toiminnanharjoittajien välillä. Kompensatiomaksu lisää merkittävästi itäiseen Suomeen rakennettavien tuulipuistojen investointikustannusta. Tämän johdosta niistä tarjottava sähkö tulee olemaan kalliimpaa. Mikäli hinta ylittää sähkönkäyttäjän maksuhalukkuuden, ei tuulivoimalaakaan tulla rakentamaan, jolloin lisätuulivoiman synnyttämä mahdollisuus valuu hukkaan.

Ymmärrämme, että uuden aluevalvontajärjestelmän suunnittelu onnistuisi parhaiten siten, että tiedettäisiin missä uutta tuulivoimaa tarkalleen tulee sijaitsemaan. Pidämme sellaista prosessia kuitenkin varsin epätodennäköisenä markkinatalouteen perustuvassa yhteiskuntajärjestelmässä. Vaikka itäisen Suomen maanomistus on hieman keskittyneempi kuin läntisessä Suomessa, lukuisien eri toiminnanharjoittajien intressien yhdistäminen samanaikaisesti on vaikeaa. Ehdotamme, että liikkeelle voisi lähteä muutamalla pilotti-alueella. Alueiden tulisi olla riittävän suuria jotta niillä saavutettaisiin merkittävää edistymistä myös sähkömarkkinoiden näkökulmasta. Näin myös turbiinikohtainen kompensatiomaksu olisi suhteessa pienempi.

Rehnström Karl
Fortum Oyj